

6.2.2014

Dnr 240/90/2014

Ministergruppen för basserviceprogrammet
Finansministeriet

Ministergruppen för basserviceprogrammet, sammanträde 6.2.2014 Kommunförbundets synpunkter

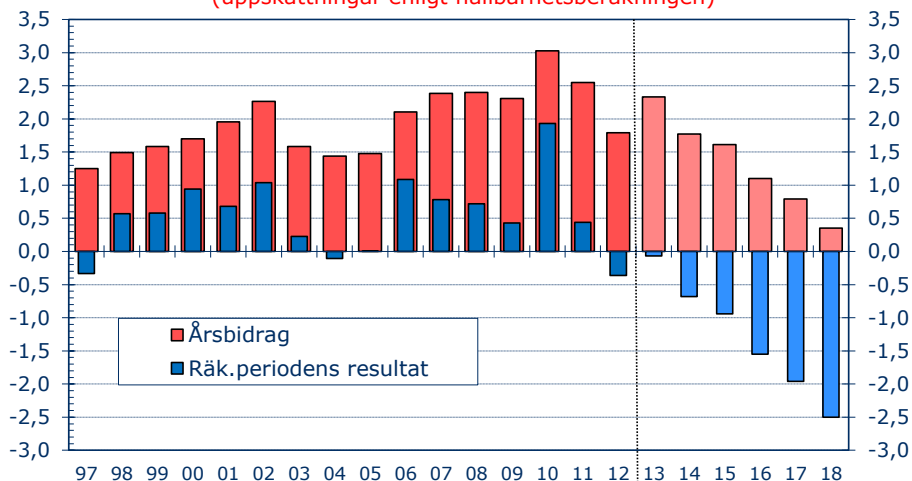
År 2012 visade den kommunala ekonomin ett underskott på cirka 360 miljoner euro mätt med räkenskapsperiodens sammanräknade resultat. Förra gången räkenskapsperiodens resultat visade underskott i den kommunala ekonomin var år 2004 och före det 1997. Utan statsandelsnedskärningarna skulle den kommunala ekonomin vara i balans.

Underskottet i den kommunala ekonomin minskade 2013 jämfört med året innan, vilket i första hand berodde på temporära faktorer som ökade intäkterna från kommunalskatten samt på kommunernas sparåtgärder.

Den kommunala ekonomin kommer att visa underskott också i år. Kommunförbundets kommunalekonomiska enhet har gjort en uppskattning enligt vilken underskottet i den kommunala ekonomin kommer att växa med omkring 2,5 miljarder euro fram till år 2018, om ekonomin fortsätter att utvecklas långsamt och nya åtgärder inte vidtas.

Kommunsektorns årsbidrag samt räkenskapsperiodens resultat år 1997–2018, md €

(uppskattningar enligt hållbarhetsberäkningen)

År 2010 innehåller räkenskapsperiodens resultat den bokföringsmässiga försäljningsvinst på cirka 950 milj. euro som kommunerna i huvudstadsregionen fått då samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster (HRM) bildats.

Enligt finansministeriets beräkningar är hållbarhetsunderskottet i den offentliga ekonomin 4,7 procent av BNP, dvs. cirka 9,5 miljarder euro. Omkring hälften, cirka fyra miljarder, hänför sig till tryggande av tjänster som kommunerna ansvarar för och den andra hälften till tryggande av inkomstöverföringar, främst en hållbar finansieringsbas för pensioner.

Enligt regeringens strukturprogram är det meningen att kommunerna själva ska få till stånd besparingar på omkring en miljard senast år 2017 samtidigt som staten stärker den kommunala ekonomin med samma belopp genom att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter.

Kommunerna har fattat beslut om att höja sina skatter för 2014 med närmare 400 miljoner euro. Det är uppenbart att en motsvarande höjning är att vänta också år 2015. Kommunerna genomför också sparåtgärder.

Hittills har statens utgiftsbesparingar till största delen riktats mot kommunerna i form av statsandelsnedskärningar. Om fler nedskärningar görs kommer medborgarnas lagstadgade rätt till tillräckliga kommunala tjänster att äventyras och kommunalbeskattningen kommer att stramas åt betydligt.

I det här läget är det särskilt viktigt att staten och kommunerna samarbetar för att hålla ihop välfärdssamhället så att marginalisering och ojämlikhet mellan medborgarna och mellan olika delar av landet kan förebyggas.

Finansieringsprincipen

Finlands Kommunförbund vill i den här situationen fästa särskild uppmärksamhet vid finansieringsprincipen. Principen innebär att staten ska se till att kommunerna har faktiska förutsättningar att klara av de uppgifter och skyldigheter som staten ålägger dem.

Kommunförbundet anser att det nu finns en allvarlig risk att finansieringsprincipen inte fullföljs, eftersom uppgifterna och skyldigheterna har utökats och det har gjorts omfattande nedskärningar i statsandelarna.

Utöver statsandelsnedskärningarna har kommunerna påförts en mängd nya uppgifter och skyldigheter. Statsandelsreformen försämrar dessutom betydligt ekonomin för de kommuner som förlorar på reformen.

Enligt basservicebudgetöversikten 2014–2017 har statens åtgärder varje år sedan 2011 haft en negativ nettoeffekt på den kommunala ekonomin. År 2014 blir effekten enligt basservicebudgeten -257 miljoner euro.

Enligt regeringens strukturpolitiska program är syftet med gallringen av kommunernas uppgifter och skyldigheter att nå en kostnadsbesparing på en miljard euro på 2017 års nivå. Också i bästa fall kan kostnadsbesparingarna på dessa grunder troligen genomföras först från och med år 2016.

Även om man inte skulle nå målet fullt ut, har regeringen fastställt beslutet att stärka den kommunala ekonomin med en miljard euro fram till år 2017.

Regeringens strukturpolitiska program är ett steg i rätt riktning, men löser inte problemen med balanseringen av den kommunala ekonomin.

Kommunförbundet anser att regeringens förslag hittills inte visat att finansieringsprincipen uppfylls för kommunernas del.

Ramarna för statsfinanserna 2015–2018 och det tillhörande basserviceprogrammet bör ses över i enlighet med grundlagen när det gäller tillämpningen av finansieringsprincipen.

Kommunförbundets förslag till ramarna för statsfinanserna 2015–2018 och det tillhörande basserviceprogrammet:

Förhållandet mellan staten och kommunerna:

- Kommunförbundet förutsätter att regeringen i enlighet med beslutet om genomförande av det strukturpolitiska programmet stärker den kommunala ekonomin med en miljard euro fram till 2017 genom att minska kommunernas uppgifter och skyldigheter.
- Sådana beslut som ökar kommunernas utgifter och som ännu inte verkställts, bör nu omprövas och vid behov också slopas. En sådan skyldighet är bland annat överföringen av ansvaret för finansieringen av arbetsmarknadsstödet till kommunerna.
- Finansieringsprincipen bör tryggas och ett system för utvärdering av tillämpningen bör utvecklas.
- Övergången till ett nytt styrsystem för den kommunala ekonomin år 2015 bör ske under kontrollerade former.

Bredare skatteunderlag för kommunerna:

- Databaserna för fastighetsskatten bör uppdateras och fastighetsbeskattningen bör vidareutvecklas.
- En del av kapitalbeskattningarna bör överföras till kommunerna på ett sätt som utreds separat.
- En utredning bör inledas om kommunernas ansvar för trafiken och dess kostnader och om möjligheterna att överföra en del av trafikskatterna till kommunerna.
- Avdragen i kommunalbeskattningen bör kompenseras kommunerna i första hand inom skattesystemet.
- Kommunernas andel av samfundsskatten bör hållas kvar på minst nuvarande nivå också efter 2016.

Statsandelsreformen:

- Det bör under inga omständigheter göras ytterligare statsandelsnedskärningar.
- Det skatteunderlag som används vid utjämningen av statsandelar på basis av skatteinkomsterna bör vara så brett som möjligt.
- När reformen fortgår bör administrationen av statsandelssystemet förenhetligas så att alla uppgiftsområden (också utbildningen på andra stadiet utgående från åldersklasser) samlas ihop.
- I yrkeshögskolereformen bör kommunernas självfinansieringsandel i sin helhet finansieras genom minskning av statsandelarna för undervisnings- och kulturverksamhet.
- Den behovsprövade höjningen av statsandelen (tidigare finansieringsunderstöd enligt prövning) bör också i fortsättningen ingå i systemet. Den bör få större vikt, inte mindre, och ökningen bör inte finansieras genom motsvarande minskning av statsandelarna till andra kommuner.

Investeringar:

- Stödet till konjunkturpolitiskt viktiga investeringar bör fortsätta.
- Alternativa sätt att finansiera investeringar bör utvecklas.
- Statens och kommunernas finansiering av investeringar i infrastruktur bör tryggas på lång sikt. Det finns skäl att utreda alternativet att bilda ett aktiebolag, Infra Ab.

FINLANDS KOMMUNFÖRBUND

Antti Lindtman
styrelseordförande

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma
verkställande direktör

Sändlista

finansminister Jutta Urpilainen
förvaltnings- och kommunminister Henna Virkkunen
omsorgsminister Susanna Huovinen
social- och hälsovårdsminister Paula Risikko
undervisningsminister Krista Kiuru
inrikesminister Päivi Räsänen
justitieminister Anna-Maja Henriksson
trafikminister Merja Kyllönen
utvecklingsminister Pekka Haavisto
jord- och skogsbruksminister Jari Koskinen
statssekreterare Tuire Santamäki-Vuori, FM
statssekreterare Sari Raassina, FM
statssekreterare Pia Pohja, SHM
statssekreterare Ulla-Maija Rajakangas, SHM
statssekreterare Andrei Nahkala, IM
statssekreterare Risto Artjoki, JSM
statssekreterare Pilvi Torsti, UKM
specialmedarbetare Ville Kopra, FM
specialmedarbetare Sini Korpinen, FM
specialmedarbetare Laura Lindeberg, SHM
specialmedarbetare Juuso Rönnholm, SHM
specialmedarbetare Tiina Ryttilä, JSM
specialmedarbetare Niklas Andersson, IM
specialmedarbetare Jyri Kuusela, KM
specialmedarbetare Malin Brännkärr, JM
specialmedarbetare Tuuli Kousa, UM
specialmedarbetare Esa Suominen, UKM
överdirektör Päivi Laajala, FM
budgetrådet Jouko Narikka, FM
konsultativa tjänstemannen Tanja Rantanen, FM
direktör Matti Väisänen, UKM
konsultative tjänstemannen Mikko Nygård, SHM
finansrådet Markku Nissinen, FM
finansrådet Hannele Savioja, FM
biträdande direktör Reijo Vuorento, Finlands Kommunförbund